

Koszalin, 5 września 2026 roku

Stowarzyszenie Interwencji Oświatowej

ul. Rynek Staromiejski 9/6,

75-007 Koszalin

Numer REGON: 545286856

Znak sprawy: PL-1/2026

Ministerstwo Edukacji Narodowej**e-Doręczenia***Szanowni Państwo,*

Stowarzyszenie Interwencji Oświatowej jest oddolną organizacją działającą na rzecz rzecz faktycznej realizacji celów systemu oświaty określonych w art. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Jednym z naszym celów jest zapewnienie edukacji opartej na nowoczesnej pedagogice, bezpieczeństwie, poszanowaniu indywidualizmu oraz praworządności. Wśród członków naszego Stowarzyszenia znajdują się nauczyciele, prawnicy oraz osoby od wielu lat zaangażowane w działalność wolontariacką w różnych obszarach, często niezwiązanych z edukacją.

Opierając się na naszych doświadczeniach oraz obserwacjach, pragniemy zwrócić się do Ministerstwa z apelem o rozważenie zmiany zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych poprzez **zniesienie punktów przyznawanych za świadectwo z wyróżnieniem oraz za działalność w wolontariacie**, w drodze nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 3 kwietnia 2025 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów, w szczególności w zakresie § 5 i § 7. W ocenie Stowarzyszenia wskazane rozwiązanie pozostaje w sprzeczności z celami edukacyjnymi i wychowawczymi, jakie powinien realizować system oświaty.

1. Punkty za działalność wolontariacką

Przyznawanie trzech punktów za działalność wolontariacką miało w założeniu promować postawy prospołeczne oraz zachęcać młodzież do bezinteresownego angażowania się na rzecz innych. Z naszych doświadczeń wynika jednak, że cel ten w praktyce nie jest osiągnięty. Dla wielu uczniów wolontariat staje się przede wszystkim **narzędziem uzyskania dodatkowych punktów rekrutacyjnych, a nie wyrazem bezinteresownej aktywności społecznej. W konsekwencji dochodzi do wypaczenia samej idei wolontariatu.**

Promowanie przekonania, że działalność wolontariacka stanowi przede wszystkim środek do osiągnięcia osobistych korzyści, trudno uznać za zgodne z celami wychowawczymi szkoły. Nasze doświadczenia wskazują, że uczestnicy wolontariatu nierzadko otwarcie deklarują, iż główną motywacją ich zaangażowania jest uzyskanie dodatkowych punktów w procesie rekrutacji.

Obowiązujące przepisy nie określają ponadto w sposób jednoznaczny warunków uzyskania punktów za działalność wolontariacką. W praktyce prowadzi to do stosowania odmiennych kryteriów przez poszczególne szkoły, a tym samym do nierównego traktowania kandydatów. Brakuje również skutecznych mechanizmów weryfikacji rzeczywistego wykonywania działalności wolontariackiej, ponieważ zaświadczenia mogą być wydawane przez bardzo szeroki katalog podmiotów.

System ten sprzyja również **powstawaniu nierówności wynikających z miejsca zamieszkania oraz sytuacji rodzinnej ucznia.** Uczniowie z dużych miast mają znacznie większy dostęp do organizacji prowadzących działalność społeczną niż uczniowie z mniejszych miejscowości, w których często występują bariery komunikacyjne lub ograniczona oferta aktywności społecznej. W praktyce premiowane bywają zatem nie tyle postawy społeczne ucznia, ile jego warunki środowiskowe oraz możliwości organizacyjne rodziny.

Problem ten dotyczy również uczniów poniżej 13. roku życia, których możliwości samodzielnego podejmowania działalności wolontariackiej są z przyczyn prawnych ograniczone.

2. Punkty za świadectwo z wyróżnieniem

Obowiązujące przepisy prowadzą również **do podwójnego premiowania tych samych osiągnięć edukacyjnych**. Wyniki w nauce są już uwzględniane poprzez liczbę punktów przyznawanych za poszczególne oceny. Dodatkowe siedem punktów za świadectwo z wyróżnieniem oznacza więc ponowne nagrodzenie tych samych rezultatów.

Takie kryterium **jedynie wzmacnia wszystkie patologie związane z przyznawaniem wyróżnienia na świadectwie** (potocznie zwanym „czerwonym paskiem”). W obecnym systemie różnica wynosząca zaledwie 0,01 średniej ocen – przykładowo między 4,74 a 4,75 – skutkuje uzyskaniem lub utratą aż siedmiu punktów rekrutacyjnych. Poleganie na matematycznym czynniku może zdeprecjonować wielomiesięczny wysiłek danego ucznia i pozbawić go szansy na dostanie się do upragnionej szkoły średniej.

Podobnie nawet przy najwyższych wynikach w nauce, uzyskanie oceny dobrej z zachowania uniemożliwia otrzymanie świadectwa z wyróżnieniem. W praktyce rozwiązanie to może prowadzić do nieuzasadnionego wykluczenia części uczniów, w szczególności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z autyzmem lub ADHD. Ocena dobra z zachowania nie oznacza niewłaściwej postawy ucznia. Przeciwnie – zgodnie z obowiązującymi kryteriami potwierdza prawidłowe funkcjonowanie ucznia w środowisku szkolnym. Tymczasem już niewielkie odstępstwa od oczekiwań lub ograniczona aktywność społeczna mogą skutkować utratą możliwości uzyskania wyróżnienia. W konsekwencji świadectwo z wyróżnieniem nie zawsze stanowi obiektywną miarę osiągnięć ucznia, lecz może pozostawać zależne od szeregu okoliczności niezwiązanych bezpośrednio z jego wiedzą i umiejętnościami.

Należy również wskazać, że powyższe mechanizmy sprzyjają również **wywieraniu presji na nauczycieli w zakresie podwyższania ocen**, a niejednokrotnie do ich sztucznego zawyżania wyłącznie w celu osiągnięcia wymaganego progu. W praktyce prowadzi to więc do sytuacji, w której – podobnie jak w przypadku wolontariatu – dochodzi do wypaczenia pierwotnego celu. Oceny szkolne powinny przede wszystkim stanowić rzetelną informację o poziomie osiągnięć edukacyjnych ucznia, a nie być narzędziem uzyskiwania dodatkowych korzyści w procesie rekrutacyjnym.

Postulat likwidacji samego wyróżnienia na świadectwie od lat jest podnoszony przez środowisko oświatowe. Zdajemy sobie jednak sprawę z odmiennego poglądu Ministerstwa na tę sprawę. W związku z tym pragniemy wskazać, że **likwidacja dodatkowych punktów**

rekrutacyjnych nie byłaby tak samo brzemioną w skutkach decyzją, jak likwidacja wyróżnień samych w sobie. Taka zmiana dotyczyłaby jedynie pewnego fragmentu systemu rekrutacyjnego, aniżeli obecnej od wielu lat w polskiej oświacie instytucji. Podjęcie tej decyzji pozwoliłoby zarazem w pewien sposób ulepszyć tę instytucję – taka forma wyróżnienia nadal by obowiązywała, jednocześnie będąc „okrojoną” o wyżej wskazane wady. Pragniemy zarazem zauważyć, że potrzebę takiej zmiany dostrzegają również organizacje nauczycielskie, jak koalicja „Nie dla chaosu w szkole”¹.

Mając na uwadze powyższe argumenty, zwracamy się z prośbą o podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do zmiany obecnego systemu przyznawania punktów w postępowaniu rekrutacyjnym.

Łączę wyrazy szacunku

Arkadiusz Jaworski
Koordynator Interwencji

1

<https://www.facebook.com/NIEdlachaosuwszkole/photos/link-dp-petycji-httpswwwpetycjeonlinecomnie-dla-dodatkowych-punktow-rekrutacyjny/1364181645819290/> (dostęp: 24.08.2026)

